

TRANSAKcje

Aby właściwie rozliczyć się z fiskusem warto pamiętać o kilku zasadach

W polskim porządku prawnym opodatkowaniu podlega uzyskanie przychodu z odpłatnego zbycia kryptowalut. Na gruncie zaliczone przez ustawodawcę do przychodów z kapitałów pieniężnych, natomiast w ustawie o CIT do przychodów z zysków

MARIUSZ BAGIŃSKI

Radca Prawny, Wspólnik
w Krzysztof Rożko i Wspólnicy
Kancelaria Prawna

TYMOTEUZ HERMAN

Aplikant adwokacki,
w Krzysztof Rożko i Wspólnicy
Kancelaria Prawna

bowiem najpopularniejsza i największa pod względem kapitalizacji kryptowaluta jako pierwsza doczekała się w tym roku utworzenia dedykowanych jej ETF-ów. Chodzi oczywiście o Bitcoina (BTC), o którego oparte fundusze zostały w styczniu 2024 r. zatwierdzone przez SEC (United States Securities and Exchange Commission) w Stanach Zjednoczonych, a w kwietniu 2024 r. przez SFC (The Securities and Futures Commission) w Hongkongu. Imponującą jest rosnąca zainteresowania tego rodzaju aktywami, charakteryzującą się bowiem one niezwykle gwałtownym wahaniami cen a co za tym idzie wysokim ryzykiem inwestycyjnym, mimo tego całkowity dzienny wolumen obrotu ETF-ami spot na BTC przekracza miliard dolarów.

Przechodząc do charakterystyki opodatkowania kryptowalut najistotniejszą kwestią w zakresie rozliczenia, jest określenie momentu powstania zobowiązania podatkowego. Istnieje bowiem szereg zdarzeń, które mogą go wywołać, takich jak wydobycie, zbycie czy podarowanie kryptowaluty.

Polskie przepisy

W naszym systemie prawnym wydobycie ora transakcje polegające na wymianie waluty wirtualnej na inną walutę wirtualną są obojętne podatkowo.

Dopiero wymiana waluty wirtualnej na pieniądź fiducyjny oraz wymiana kryptowaluty w ramach płatności za towary lub usługi jest traktowana jako odpłatne jej zbycie i podlega opodatkowaniu. Podejście takie jest szczególnie doceniane przez osoby uprawiające tzw. daytrading, bowiem do momentu wejścia z inwestycji, handlowanie kryptowalutami w zamian za inne kryptowaluty jest poza zakresem opodatkowania.

W polskim porządku prawnym opodatkowaniu podlega uzyskanie przychodu z odpłatnego zbycia kryptowalut. Na gruncie ustawy o PIT przychody te zostały zaliczone przez ustawodawcę do przychodów z kapitałów pieniężnych, natomiast w ustawie o CIT do przychodów z zysków kapitałowych.

Kwalifikacja ta odnosi się także do przychodów uzyski-

wanych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, należy zatem dojść do wniosku, że skutki podatkowe po stronie podatnika uzyskującego przychód z handlu kryptowalutami będą niezależne od tego, czy przychód uzyskany jest w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, czy poza nią.

Podkreślenia wymaga fakt, że w ustawie o CIT sprecyzowano, że do przychodów nie należy zaliczać wymiany danej kryptowaluty na inną, niezależnie od ich wartości. W ustawie o PIT celowo tę kategorię pominięto, a zatem taką wymianę należy traktować raczej pod kątem umowy zamiany na gruncie Kodeksu cywilnego.

Z przychodem mamy więc do czynienia dopiero w momencie odpłatnego zbycia danej kryptowaluty, tj. jej wymiany na pieniądź fiducyjny lub dokonanie przy jej użyciu płatności za towar, usługę, prawo majątkowe, czy uregulowanie zobowiązania.

Zarówno w przypadku przychodów z kapitałów pieniężnych, jak i przychodów z zysków kapitałowych wysokość należnego podatku z tytułu zbycia kryptowaluty odpowiada zryczałowanej stawce 19 proc.

Dodatkowo, w przypadku przekroczenia progu jednego miliona złotych dochodu z handlu kryptowalutami, podatnicy mają obowiązek zapłacić dodatkowo 4 proc. podatku od nadwyżki powyżej tej kwoty.

Obrot kryptowalutami jest także zwolniony z podatku VAT, pomimo posiadania przezeń cech przemawiających za objęciem tej działalności podatkiem od towarów i usług. Konsekwencją powyższego jest brak możliwości odliczenia przez podatnika prowadzącego działalność gospodarczą podatku należnego w przypadku zakupu towarów i usług związanych z wydobyciem i sprzedażą walut wirtualnych.

Transakcje kryptowalutami są także zwolnione z podatku od czynności cywilnoprawnych.

Zeznania podatkowe

Podatnik PIT ma obowiązek wykazać dochody z odpłatnego zbycia walut wirtualnych i obliczyć należyne podatki dochodowy w zeznaniu rocznym PIT-38.

Obowiązek złożenia zeznania istnieje również w przypadku poniesienia wydatków na nabycie walut wirtualnych pomimo niezyskania przychodów z odpłatnego ich zbycia. Koszty te mogą bowiem zredukować wysokość podatku z tytułu sprzedaży kryptowalut w kolejnych latach podatkowych.

Także, po stronie podatnika CIT istnieje konieczność wykazania dochodów uzyskanych w danym roku podatkowym z odpłatnego zbycia kryptowalut i obliczenia należnego z tego tytułu podatku dochodowego, co wiąże się z koniecznością złożenia deklaracji CIT-8.

Należy również pamiętać, że przychodów ze sprzedaży walut wirtualnych nie należy łączyć z innymi przychodami z tytułu kapitałów pieniężnych / zysków kapitałowych, a także o tym, że w przypadku poniesienia straty nie można jej rozliczyć w następnych latach podatkowych. Ustawodawca dopuszcza jedynie możliwość rozliczenia kosztów uzyskania przychodu z tytułu nabycia kryptowalut z lat ubiegłych.

Koszty uzyskania przychodu

Koszty uzyskania przychodu w zakresie kryptowalut co do zasady są potrącone w roku podatkowym, w którym zostały poniesione. Jeżeli podatnik znajdzie się w sytu-

acji, w której uzyskane przychody z tego tytułu będą niższe od kosztów, rozliczenie kolejnego roku podatkowego będzie mogło zostać dokonane z uwzględnieniem nadwyżki kosztów nad przychodami poniesionych w poprzednim roku ubiegłym. To oznacza możliwość potraktowania nadwyżki kosztów w sposób tożsamy do kosztów ponoszonych na bieżąco, ale tylko w następnym roku podatkowym co stanowi istotne ograniczenie.

Kosztami uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia walut wirtualnych są uduku mentowane wydatki poniesione bezpośrednio na nabycie walut wirtualnych oraz ich zbycie, w tym na rzecz podmiotów, które pośredniczą w procesie sprzedaży tychże.

W związku z tym, że do wspomnianych kosztów można zaliczyć wyłącznie wydatki związane bezpośrednio z nabyciem i sprzedażą kryptowalut, nie można jako takie potraktować kosztów finansowania zakupu walut wirtualnych np. pożyczki czy też kredytu. Niemożliwe jest także zaliczenie na poczet tychże wydatków poniesionych na zakup sprzętu przeznaczonego do kopania waluty wirtualnej czy też energię elektryczną zużywaną w związku z eksploataowaniem takiego sprzętu. Do kosztów nie można także zaliczyć wydatków związanych z zamianą danej kryptowaluty na inną.

Opodatkowanie tokenów NFT

W związku z niejednołitym charakterem aktywów nazywanych niewymienialnymi tokenami lub z angielskiego NFT (Non-fungible token), również wskazanie generalnych zasad opodatkowania obrotu takimi tokenami musi uwzględniać specyfikę danej kategorii NFT. Wszystkie NFT charakteryzują się niezmienne to, że są rodzajem kryptograficznego zapisu zasadniczo w technologii Blockchain z zastrzeżeniem, że zapis ten jest unikalny i

obrobie tokeny NFT tzw. utility (z ang. „Utility”), które uprawniają posiadacza do skorzystania z jakiegoś świadczenia z reguły ze strony emitenta takiego tokenu usługowego. Każdy rodzaj tokena NFT może mieć inne implikacje na gruncie podatkowym, przy czym w tym miejscu nie będziemy się zajmować NFT, które spełniają funkcję walut wirtualnych. Zróżnicowane podejście podatkowe do poszczególnych rodzajów tokenów NFT na gruncie VAT zaleca również Komitet VAT Unii Europejskiej w dokumencie roboczym z 21 marca 2023 r. nr 1060.

NFT jako wirtualne aktywo

W pierwszej kolejności warto omówić zasady opodatkowania obrotu NFT które nie reprezentują praw autorskich majątkowych do konkretnego dzieła. W tym wypadku na opodatkowanie przede wszystkim będzie miało wpływ czy zbycie odbywa się w ramach działalności gospodarczej sprzedawcy czy poza taką działalnością w ramach obrotu prywatnego. Sprzedaż NFT poza działalnością gospodarczą będzie kwalifikowana jako przychód ze źródła o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o PIT czyli do tzw przychodu z praw majątkowych opodatkowanego

” W polskim systemie prawnym wydobycie ora transakcje polegające na wymianie waluty wirtualnej na inną walutę wirtualną są obojętne podatkowo

nie istnieje inny token, który reprezentowałby identyczne prawa. Najczęściej token NFT reprezentuje jakies inne aktywo, będąc wtedy niejako certyfikatem własności tego aktywa. Tak może być w przypadku gdy NFT reprezentuje „własność” aktywów w rzeczywistości świata wirtualnego np. Metaverse. Innym przykładem tokenów NFT będą zapisy kryptograficzne, które same w sobie stanowią unikalne cyfrowo dobrze reprezentujące wartość materialną.

W tym przypadku możemy mówić że sam token stanowi wytwór sztuki wirtualnej. Wreszcie możemy spotkać w

zasadniczo według skali podatkowej 12 proc. oraz 32 proc. z uwzględnieniem kwoty wolnej od podatku. Przychód po stronie sprzedawcy uzyskany poza działalnością gospodarczą powstanie z chwilą otrzymania lub pozostawienia do dyspozycji sprzedawcy świadczeń wazymnych w pieniądzu lub innym świadczeniu.

Interesujące jest że zgodnie z interpretacją podatkową Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 28 października 2022 roku, zamiana NFT na waluty wirtualne wiąże się z obowiązkiem zapłaty PCC. Zwalnia się od podatku takie czynności cywilnoprawne

Wyjątkowy rok

Najobszerniejszą grupę kryptoaktywów stanowią kryptowaluty, ciesząc się obecnie największym zainteresowaniem w całej swej historii. Rok 2024 r. wydaje się szczególnie wyjątkowy dla „elektronicznego pieniądza”

Teksty z dodatku dostępne
w wersji elektronicznej na: **ARCHIWUM.RP.PL**

z kryptowalut

ustawy o PIT przychody te zostały kapitalowych.

jak sprzedaż i zamianę walut wirtualnych w rozumieniu ustawy z przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Jednak w przypadku tokenów NFT, które nie są walutą wirtualną nie będzie można skorzystać z powyższego zwolnienia od tego podatku.

W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu NFT przychód ze zbycia zarówno w podatku PIT jak i CIT będzie kwalifikowanych do przychodu z działalności gospodarczej (operacyjnej) i rozpoznawany w chwili zbycia aktywa nie później niż z chwilą wystawienia faktury dokumentującej sprzedaż. Stawki i formuła opodatkowania sprzedaży będzie właściwa do przejętego przez danego przedsiębiorcy opodatkowania działalności gospodarczej.

Do rozliczenia kosztów podatkowych przy zbyciu NFT stosuje się zasady ogólne. Nie będzie miało zastosowania ograniczenie rozpoznawania kosztów jakie obowiązuje w przypadku kryptowalut tzn możliwość rozliczenia nadwyżki kosztów nad przychodami tylko w następnym roku podatkowym.

Jeśli chodzi o zasady opodatkowania zbycia NFT reprezentujących autorskie prawa majątkowe to należy tutaj zwrócić uwagę na możliwe odrębności. Przede wszystkim pierwotny twórca NFT ma możliwość rozpoznania 50 proc. kosztów uzyskania przychodu, do łącznej kwoty w roku podatkowym nie przekraczającej górnej granicy pierwotnego progu podatkowego tj. 120 tys. zł. Podobna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku uzyskiwania tantiemów naliczanych dla twórców przy każdym wrotom obronie tzw NFT Royalties. Sam przychód z tantiem będzie rozliczany według skali podatkowej z możliwością uwzględnienia 50 proc. kosztów w przypadku wytworzenia utworu i udzielenia licencji poza działalnością gospodarczą.

Co ważne przedsiębiorcy w ramach zarówno PIT jak i CIT nie będą mieli możliwości skorzystania z 50 proc. kosztów uzyskania przychodu.

Interesująca jest także możliwość wystąpienia przypadku pobrania zryczałtowanego podatku u źródła w wysokości 20% w przypadku nabycia NFT od zagranicznego podatnika.

Wybrane zasady opodatkowania NFT usługowego

W przypadku opodatkowania obrotu NFT usługowego najbardziej interesujące jest ujęcie na gruncie podatku VAT. Zarówno w dokumencie roboczym Komitetu VAT UE jak w licznych interpretacjach indywidualnych przejawia się kwestia kwalifikacji tokenu NFT na gruncie VAT jako vouchera ("bonu").

Token NFT który uprawnia do skorzystania ze świadczenia lub usługi jest zbliżony do pojęcia bonu na gruncie ustawy VAT przy czym ustawa rozróżnia dwa rodzaje takich bonów: bonu jednego przeznaczenia (SPV) oraz bonu różnego przeznaczenia (MPV).

Z pojęciem bonu jednego przeznaczenia mamy do czynienia, gdy po zakupie NFT jego posiadacz może wymienić go na ściśle określony towar lub usługę wiadomy już w chwili emisji tokena NFT, a po wykupieniu NFT jest trwale usuwany z obiegu (nazywa się to „spalaniem” NFT). W takim przypadku przeniesienie NFT, podobnie jak przeniesienie bonu kwalifikowanego jako SPV, należy uznać za dostawę powiązanych towarów lub świadczenie usług i opodatkowane VAT w momencie wystawienia tokena. Równocześnie za czynność niepodlegającą opodatkowaniu uznaje się późniejsze faktyczne wydanie towaru lub wykonanie usługi do której uprawnia token.

Z drugiej strony, w przypadku gdy NFT ma możliwość zmiany swoich metadanych na podstawie wyboru jego posiadacza (można je uznać za należące do podkategorii „dynamicznych NFT”), to znaczy na przykład, gdy po zakupie NFT jego posiadacz uzyskuje prawo wyboru spośród różnych towarów lub usług, NFT może być postrzegany jako bon, ale o charakterze MPV. Towary lub usługi dostarczane w zamian za takie NFT byłyby opodatkowane w momencie wykupu tokena a więc w momencie gdy na mocy decyzji właściciela tokena jego wystawca spełni określoną usługę lub świadczenie.

Nowe regulacje

W najbliższych miesiącach do polskiego porządku prawnego poprzez wdrożenie ustawy o kryptoaktywach zostanie zaimplementowane unijne rozporządzenie MiCA.

W zakresie uregulowania branży kryptoaktywów jest to niewątpliwie krok w przód, jednak na gruncie podatkowym wiele się nie zmieni. Wspomniane regulacje zawierają bowiem szereg postanowień o charakterze nadzorczym i sankcyjnym, brakuje w nim kwestii ujednocnienia zasad podatkowych w odniesieniu do wszystkich kryptoaktywów, a nie jedynie walut wirtualnych.

Nie znajdziemy w nich również regulacji określających skutki podatkowe związane z emisją kryptoaktywów, czy też wskazujących na zwolnienie z opodatkowania podatkiem VAT. Ustawa jest obecnie na etapie opiniowania, a zatem należy spodziewać się wprowadzenia do niej wszelkiej maści poprawek czy też modyfikacji. Z pewnością należy jednak stwierdzić, że rynek kryptoaktywów czekać zmiany, czy na lepsze? Przekonyamy się w niedalekiej przyszłości. /o

POSTĘPOWANIE

Przekształcanie spółek z gruntem rolnym

Nowelizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego znacząco utrudniała procesy przekształceniowe spółek będących właścicielami nieruchomości rolnych.

DAWID CWIKLAK
radca prawny, MAJEJCZYK
Kancelaria Prawna

Nie budzi wątpliwości, że w przypadku przekształcenia spółek zgodnie z przepisami kodeksu spółek handlowych zachodzi kontynuacja podmiotowości spółki przekształconej, co oznacza, że spółka przekształcana i spółka przekształcona jest tym samym podmiotem. Zmianie podlega tylko forma prawna spółki przekształcanej.

Ustawa z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (dalej UKUR) po nowelizacji wprowadzonej ustawą z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw, wprowadziła szereg ograniczeń w obrocie nieruchomościami rolnymi w tym, szczególności w przypadku przekształcenia spółek prawa handlowego.

Jak nabycie

Odmienne niż kodeks spółek handlowych UKUR traktowała przejęcie nieruchomości rolnej na spółkę przekształconą jak nabycie nieruchomości. Po rejestracji przekształcenia w KRS, spółka przekształcona powinna była za tym niezwołaniem zawiadomić Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) o dokonaniu w wyniku przekształcenia nabyciu nieruchomości.

Wprowadzone zmiany w UKUR spotkały się z krytyką ze strony przedstawicieli doktryny i znacząco utrudniały procesy przekształceniowe spółek będących właścicielami nieruchomości rolnych.

Wówczas obowiązującym stanie prawnym zaniechanie zawiadomienia Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) niosło ze sobą daleko idące konsekwencje. Brak zawiadomienia KOWR skutkowało nieważnością czynności, która stanowiła podstawę przeniesienia własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości rolnej, a w konsekwencji wobec wątpliwości interpretacyjnych mogło skutkować nieważnością całego procesu przekształcenia.

PRZYKŁAD:

Spółka akcyjną będącą właścicielem nieruchomości rolnej o powierzchni 9 ha, która została przekształcona się w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością powinna zawiadomić KOWR o „nabyciu” przez udziałów i umożliwić KOWR wykonanie prawa ich nabycia (wykupu). Co więcej, KOWR musiał również zostać zawiadomiony o tym, że przekształcona spółka nabyła nieruchomo-

ści rolne i również co do samych nieruchomości rolnych KOWR mógł wykonać prawo nabycia.

Nowelizacja UKUR, która weszła w życie 5 października 2023 r. wyeliminowała z dotychczasowego katalogu zdarzeń prawnych przekształcenie spółki handlowej a zamiast tego wprowadzono zapis zgodnie z którym prawo do złożenia oświadczenia o nabyciu przez KOWR ma zastosowanie tylko do przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę kapitałową albo spółkę cywilną w spółkę handlową.

Zmiana jak się wydaje miała rozwiązać wątpliwości związane z prawidłowym stosowaniem przepisów UKUR i ostatecznie wyeliminować z obowiązku zawiadomiania

tylko jako jednoosobową działalność gospodarczą, ale obejmuje również spółki handlowe, które w końcu też są przedsiębiorcami.

Przyjęcie, że także spółka handlowa jest przedsiębiorcą w rozumieniu UKUR oznaczałoby że nowelizacja nic w tej kwestii nie zmieniła a prawo nabycia nieruchomości rolnej przez KOWR wciąż będzie miało zastosowanie w przypadku przekształcenia spółek handlowych.

W końcu dotychczasowa interpretacja UKUR uznawała przekształcanie spółek handlowych jako zdarzenie prawne, w przypadku którego dochodzi do nabycia nieruchomości rolnych, mimo że przy przekształceniach

Przekształcenie spółki handlowej w ogóle nie powoduje nabycia nieruchomości rolnej. Właściciel nieruchomości rolnej, w tym przypadku spółka handlowa nie zmienia się a ulega wyłącznie przekształceniu

KOWR w przypadku przekształcenia spółek handlowych będących właścicielami nieruchomości rolnych a jednocześnie zrezygnować czy należy stosować przepisy UKUR w przypadku przekształcenia przedsiębiorcy bądź spółki cywilnej w spółkę prawa handlowego.

Czy nowelizacja rozwiązała wątpliwości ?

Zgodnie z art. 2 pkt 7 UKUR przez nabycie nieruchomości rolnej należy rozumieć przeniesienie własności nieruchomości rolnej lub nabycie własności nieruchomości rolnej w wyniku dokonania czynności prawnej lub orzeczenia sądu albo organu administracji publicznej, a także innego zdarzenia prawnego.

Co więcej katalog nabycia nieruchomości w wyniku innej czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego wymieniony

mamy do czynienia z zasadą kontynuacji.

Wydaje się jednak, że nowelizacja UKUR, która weszła w życie 5 października 2023 r. miała na celu zespolenie pojęcia nieruchomości rolnej w rozumieniu art. 2 pkt 7 UKUR ze skutkami prawnymi jakie niesie ze sobą przekształcenie spółki handlowej. Przekształcenie spółki handlowej w ogóle przecież nie powoduje nabycia nieruchomości rolnej. Właściciel nieruchomości rolnej, w tym przypadku spółka handlowa nie zmienia się a ulega wyłącznie przekształceniu.

Wprowadzone zmiany w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego nie rozstrzygają w sposób niebudzący wątpliwości tego, czy w przypadku przekształcenia spółki handlowej w inną spółkę KOWR przysługuje uprawnienie do nabycia nieruchomości.

Wątpliwości próbuje rozwiewać KOWR, który w swoich wyjaśnieniach wskazał, że przekształcenie spółki handlowej, będącej właści-

Pożądana byłaby zmiana art. 2 pkt 7 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego zawierającego definicję „nabycia nieruchomości rolnej”

w art. 4 ust. 1 pkt 4 UKUR nie ma charakteru zamkniętego – wobec czego wymienione czynności/zdarzenia w art. 4 ust. 1 pkt 4 lit a-c UKUR nie są wyczerpujące.

W UKUR nie zostało również zdefiniowane pojęcie „przedsiębiorcy” w związku z czym pojawia się wątpliwość czy prawo nabycia nieruchomości rolnych przez KOWR ma również zastosowanie w przypadku „przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę handlową” na podstawie regulacji zawartych w Kodeksie spółek handlowych.

Powstaje zatem pytanie czy pojęcie przedsiębiorcy użyte w UKUR należy interpretować nie

ciem albo użytkownikiem wieczystym nieruchomości rolnej, w inną spółkę handlową nie stanowi w aktualnym stanie prawnym w aktach nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów UKUR, a tym samym przy tego typu reorganizacjach nie stosujemy już przepisów UKUR.

Nie mniej jednak takie wyjaśnienia nie stanowią wiążącej interpretacji prawa. W kontekście omawianego zagadnienia pożądana byłaby zmiana art. 2 pkt 7 UKUR zawierającego definicję „nabycia nieruchomości rolnej” tak aby nie było wątpliwości, że definicja ta nie obejmuje przekształcenia spółek handlowych. /o